

HYVÄ ETELÄSAVOLAINEN MAASEUTUYRITTÄJÄ!

Kirjeen sisältö

- **ProMatkailu –hankkeen kuulumisia**
- **Kilpailukykyä eteläsavolaiseen maaseutuyrittämiseen**
- **Henkilöstömuutoksia**
- **Hyvinvointimatkailu**
- **Rajahaastattelututkimus**
- **Pienimmät yritykset mukaan majoitustilastoinnin piiriin**
- **Ajatusleipomo**
- **Tee kotimaisuudesta myyntivaltti!**
- **Teemapäivät, infot ja opinmatka**

ProMatkailu–hankkeen kuulumisia

ProMatkailu -hanke aktivoi pieniä matkailuyrityksiä kehittämään toimintatapojaan yksin ja yritysyryhmissä. Yrittäjille suunnattu maksuton kartoituskäynti on keskeinen osa hankkeen toimintaa. Käynnillä selvitetään tämänhetkinen toiminta ja resurssit sekä kehitysideat. Kesäkuun loppuun mennessä maksuttomat kartoituskäynnit on tehty lähes seitsemälle kymmenelle yritykselle. Näiden pohjalta on virinnyt uusia yrityshankkeita. Ota yhteyttä ja varaa oma maksuton kartoituskäyntisi!

Kevään aikana on toteutettu 4 teema- ja tiedotuspäivää, joille on osallistunut lähes 100 yrittäjää. *Matkailuinfoissa* Pieksämäellä ja Savonlinnassa on esitelty miten kehittämis- tai investointihanke kannattaa suunnitella, toteuttaa ja rahoittaa.

Pienen matkailuyrityksen brändi –teemapäivässä Juvalla luennoitsija Tuulevi Aschan auttoi yrittäjiä kehittämään yrityksen brändiä jokapäiväisen työn avulla.

Matkailuyrityksen valokuvaus – teemapäivä järjestettiin Mikkelissä. Luennoitsijana oli Olli Jaatinen Mikkelin valokuvakeskuksesta. Teemapäivässä opiskeltiin minkälaiset ovat hyvät, myyvät valokuvat sekä ohjattiin ottamaan onnistuneita valokuvia.

Gastro –opintomatalla oli mukana kaksitoista yrittäjää tai matkailun kehittäjää. Tutustuimme matkalla myös monipuolisesti Kymenlaakson ja Uudenmaan elintarvike-, matkailu- ja ruokapalveluyrityksiin. Lisäksi saimme lisätietoa suomalaisten pk-yritysten tuottamien elintarvikkeiden uudesta suorasta reitistä Venäjän markkinoille. Opintomatkan järjestämiseen osallistui myös kilpailukykyä eteläsavolaiseen maaseutuyrittämiseen hanke.

Hankkeen toiminnan avulla on käynnistymässä kaksi matkailutoiminnan yritysyryhmähanketta. Saimaa LakeVillas –verkostoon on sitoutunut 12 mökkivuokrausyritystä eripuolilta Etelä-Savo. Yritysyryhmän yhteinen tavoite on luoda menestyvä verkosto, joka on tunnettu laadukkaiksi

ta huviloista, monipuolisista palveluista ja edelläkävijyydestä.

Toinen yritysryhmähanke on käynnistymässä Kangasniemellä. Ryhmä koostuu Kangasniemen alueen majoitus-, ruoka- ja ohjelmalveluyrityksistä. Yritysverkoston tavoitteena on tiiviissä yhteistyössä tuottaa tarjolle valmiita, laadukkaita ja asiakkaita houkuttelevia tuotepaketteja.

Lisätietoa:

Kirsi Mutka-Paintola, 040 579 6330

Kirsi Mättölä, 0400 826 789

Tarja Pajari, 0400 183 064

etunimi.sukunimi@proagria.fi

Kilpailukykyä eteläsavolaiseen maaseutuyrittämiseen

Hanke edistää maaseudun työllisyyttä ja uusien toimeentulomahdollisuuksien syntyä, lisää maaseutuyritysten kilpailukykyä, kustannustehokkuutta sekä laatua. Kartoituskäyntejä on tehty kesäkuun loppuun mennessä yli 60 yritykselle (mm. elintarvikkeiden jatkojalostus, hevostalous, rakentaminen ja polttopuuyrittäjäyys).

Pienyritystoiminnan mahdollisuudet maaseudulla teemapäivät järjestettiin keväällä Juvalla ja Savonlinnassa. Syksyllä ne järjestetään Savonlinnassa ja Haukivuorella.

Varsinkin polttopuuyrittäjäyys on kiinnostanut, joten pidimme Juvalla talouspäivän (*polttopuu-kauppa, bisnestä vai puuhastelua?*). Päivässä osallistujat saivat tietoa tarvittavista investoinneista, rahoituksesta ja raaka-aineen hankkimisesta. Polttopuuyrittäjäyden teemapäivässä saamassa palautteessa pyydettiin päästä tutustumaan eri polttopuuyrittäjiin ja laitteisiin, joten järjestimme kaksipäiväisen opintomatkan Pohjanmaalle.

Toinen opintomatkamme suuntautui hevosyrittäjille Finlandia ajoihin ja Poni-Haka ratsastuskouluun.

Myös tässä hankkeessa tehdään ilmaisia kartoituskäyntejä. Jos olet aloittamassa yritystoimintaa tai tekemässä investointeja ota yhteys, niin sovitaan tapaamisaika.

Lisätietoa:

Pekka Häkkinen, 0400 381 432

Mikko Penttinen, 0400 256 590

etunimi.sukunimi@proagria.fi

Henkilöstömuutoksia

Kirsi Väisäsen ohella yritysneuvoja Aarre Damski on siirtynyt muihin tehtäviin. Aarre aloitti Joroisten elinkeinoasiamiehen työt elokuun puolivälissä.

Hevosneuvontaa hoitaa yritysneuvoja Virpi Rönkönen, puh. 040 186 5374.

Hyvinvointimatkailu

Hyvinvointimatkailu ja siihen liitetyt termit wellness ja wellbeing ovat yhä useammin nousseet esille puhuttaessa Suomen matkailusta ja matkailun kehittämisestä. Samalla hyvinvointimatkailun termi on viime vuosina vakiinnuttanut paikkansa matkailualalla ja matkailuterminologiassa.

Suomalaisen hyvinvointimatkailun tulevaisuus on valoisa ja kehittymismahdollisuudet erittäin hyvät. Puhuttaessa suomalaisen hyvinvointimatkailutuotteen elementeistä esille nostetaan yleisiä teemoina puhtaus, metsät, järvet, vesistöt, kulttuuri, suomalaisuus, hiljaisuus, slow life, voimaantuminen ja suomalainen mökkiloma. Tarvitaan kuitenkin selkeästi enemmän tuotteistamiseen, tuotekehitykseen, markkinointiin ja yhteistyöhön liittyvää tutkimusta ja kehittämistoimintoja. Myös markkinoinnin ydinviestien kohdentaminen ja tiivistäminen on tärkeää, jotta vältetään hyvinvointimatkailuteemaan liittyvä laveus ja sisällön moninaisuus. On tärkeää viestiä mitä suomalainen hyvinvointiloma on ja millaisia sisältöjä ja kokemuksia se tarjoaa.

Hyvinvointimatkailun teemakohtaiset suositukset asettavat vaateita myös majoitukselle. Yksityiskohtaisimmat kriteerit on määritelty niin sanotulle hyvinvointimökille. Täyttääkseen hyvinvointimökin vaatimuksen mökin sijainnin on oltava rauhallinen ja mielellään veden äärellä. Lisäksi mökin on oltava ympäristöltään ja sisustukseltaan esteettinen sekä varustetasoltaan ja käytettävissä olevilta palveluiltaan kriteerien mukainen. Lisäksi

edellytetään päivystystä ja henkilökohtaista avainten luovutusta.

Lisätietoja hyvinvointimatkailusta ja -mökeistä löydät sivuilta www.mek.fi kohdasta tuoteteemat.

Rajahaastattelututkimus

Matkailu ulkomailta Suomeen kasvoi vuonna 2011. Viime vuonna Suomessa vieraili 7,3 miljoonaa ulkomaista matkustajaa. Matkustajamäärä kasvoi 17 prosenttia vuodesta 2010 eli yli miljoonalla vierailijalla. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen ja Matkailun edistämiskeskuksen yhteisestä Rajahaastattelututkimuksesta.

Venäläismatkailijat muodostivat suurimman matkailijaryhmän. Kaikista matkustajista 45 prosenttia saapui Venäjältä eli yhteensä noin 3,3 miljoonaa matkailijaa. Matkustus Venäjältä Suomeen kasvoi edellisvuoteen nähden 27 prosenttia. Lähes puolet vuonna 2011 Suomessa yöpyneistä ulkomaisista matkustajista majoittui hotellissa tai motellissa. Hotelliyöpymisten määrä kasvoi 16 prosenttia edellisvuoteen nähden. Ulkomaiset matkustajat viipyvät Suomen-vierailullaan keskimäärin 4,1 yötä.

Talvella 2011–2012, marraskuun ja huhtikuun välisenä aikana, Suomessa vieraili 3,3 miljoonaa ulkomaista matkustajaa. Matkustajamäärä kasvoi edellisestä talvikaudesta 13 prosenttia. Suuri osa kasvusta tuli Venäjällä asuvista matkustajista. Venäläisiä kävijöitä oli 17 prosenttia enemmän kuin edellisenä talvena, ja heitä oli yli puolet kaikista kävijöistä.

Ulkomaiset matkustajat viipyvät Suomen-vierailullaan talvella 2011–2012 keskimäärin 3,5 yötä. Suomeen tehdyistä matkoista 48 prosenttia ei sisältänyt lainkaan yöpymistä. Päivämatkoja tekivät eniten Venäjällä asuvat matkustajat, joista yli 70 prosenttia ei yöpynyt Suomessa. Suomessa yöpyneistä ulkomaisista matkustajista 55 prosenttia majoittui hotellissa tai motellissa. Tuttavien tai sukulaisten luona yöpyi viidesosa matkustajista. Työmatkalaisista seitsemän kymmenestä yöpyi hotellissa tai motellissa, vapaa-ajan matkustajista yli 60 prosenttia.

Pienemmät yritykset mukaan majoitustilastoinnin piiriin

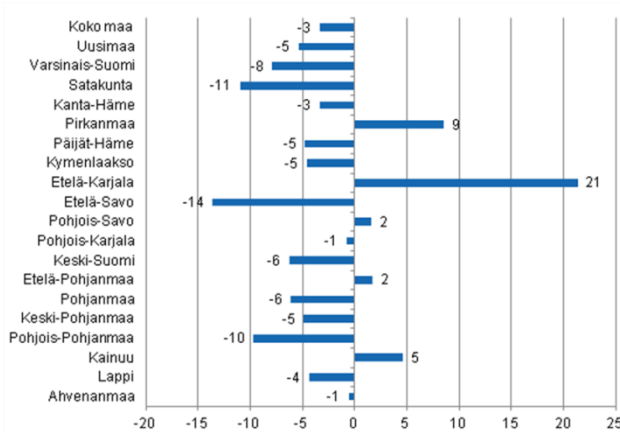
Kuluvan vuoden alusta aiempaa pienemmät yritykset ovat kuuluneet majoitustilastoinnin piiriin. Vuodesta 2012 alkaen tilastokeskus on kerännyt tietoja yrityksiltä, joissa on vähintään 20 vuodepaikkaa tai sähköliitäntäpistokkeella varustettua matkailuvaunupaikkaa.

Tilastoinnin piiriin kuulumisen aikaisempi alaraja oli 10 huonetta, mökkiä tai sähköpistokkeella varustettua matkailuvaunupaikkaa. Kohdejoukon laajenemisen taustalla on EU:n matkailutilastoasetus ja tavoite yhtenäistää tilastoinnin tapaa koko Unionin alueella.

Mikäli yrityksesi kuuluu uuden asetuksen myötä tilastoinnin piiriin, mutta et ole vielä aloittanut tietojen keräämistä ja ilmoittamista, kannattaa se tehdä heti. Voit olla itse aktiivisesti yhteydessä tilastokeskukseen ja ilmoittautua tilastoinnin piiriin. Tunnukset yrityksellesi saat mm. ottamalla yhteyttä jompaankumpaan seuraavista sähköposteista: liikenne.matkailu@tilastokeskus.fi tai merja.ronka@tilastokeskus.fi. Aikanaan myös Tilastokeskus tulee olemaan yhteydessä yrityksiin ja kehottamaan tilastoinnin aloittamiseen.

Yrityskohtaisilla tunnuksilla majoitustilaston pääsee täyttämään verkossa www.tilastokeskus.fi tai lähettämällä täytetyn lomakkeen postitse Tilastokeskukseen. Majoitustilaston kuukausikyselyssä kerätään tietoa majoitusliikkeiden tarjolla olevasta kapasiteetista, sen käytöstä ja majoituspalvelujen käyttäjistä. Tilastoissa tiedot julkaistaan sellaisessa muodossa, ettei yksittäisen liikkeen tietoja voida tunnistaa.

Majoitustilastojen keräämisestä on yksittäiselle yritykselle hyötyä oman liiketoiminnan toiminnallisen tuloksen seuraamisessa ja yritystoiminnan kehittämisessä. Ajantasaiset ja kattavat tilastot ovat myös osoitus matkailutoimialan merkityksestä oman paikkakunnan, maakunnan ja koko Suomen taloudelle. Näitä tilastoja käytetään tiedonlähteinä päätöksissä, jotka vaikuttavat matkailun kehittämiseen kohdentuvaan yritys- tai aluekohtaiseen rahoitukseen.

Taulukossa on kuvattu yöpymisten muutos maakunnittain heinäkuussa 2012/2011 prosentteina. Kotimaisten matkailijoiden yöpymisiä kirjattiin Suomen majoitusliikkeissä lähes 2,3 miljoonaa vuorokautta heinäkuussa 2012, mikä oli 4 prosenttia vähemmän kuin heinäkuussa 2011. (http://www.stat.fi/til/matk/2012/07/matk_2012_07_2012-09-13_tie_001_fi.html).

Tilastointitavan muutoksesta johtuen kannattaa muistaa, että tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia aiempiin vuosiin verrattuna.

Ajatusleipomo

Ajatusleipomo on avoin kohtaamispaikka yrittäjille, kuluttajille ja eri alojen asiantuntijoille facebookissa. Siellä voi yhdessä alustaa uusien palvelujen ideoita, nostattaa ajatuksiaan ja käydä keskustelua asiasta kuin asiasta.

Yrittäjänä voit tuoda Ajatusleipomoon ajatuksiasi palveluista tai testata jo olemassa olevia palvelujasi. Kuluttajana saat hyvän kanavan osallistua ja tuoda esille, mitä palveluja sinä tarvitset ja miltä yrittäjien ideat ja ajatukset kuulostavat. Asiantuntijana voit tuoda tietoa foorumille, miten asioita voisi toteuttaa ja osallistua keskusteluun.

Autamme sinua myös tuomaan ideasi testattavaksi tai keskusteltavaksi Ajatusleipomoon. Laita meille viestiä niin työstetään ajatuksesi tai ideasi foorumille.

Taustayhteisöinä Ajatusleipomossa ovat Sitra, ProAgria sekä Maa- ja kotitalousnaiset sekä kaikki näiden organisaatioiden yhteistyöverkostot.

Tutustu sivuihin

www.facebook.com/Ajatusleipomo

Tee kotimaisuudesta myyntivalttii!

Pitkäjänteisellä laadun parantamistyöllä yritys saavuttaa tyytyväisemmät asiakkaat, paremman kannattavuuden ja kilpailukyvyn. Tee yrityksellesi laatuajatusleipomoksi jatkuvan kehittämisen välineeksi. Anna asiantuntijoiden arvioida tuotteesi kehitysvaivat ja käännä tiukat vaatimukset vahvuudeksi. Kehitä itseäsi ja tuotettasi, niin yrityksesi kilpailukyky paranee ja pääset mukaan Maakuntien Parhaat -laatu yritysten joukkoon.

Maakuntien Parhaat on ProAgria Keskusten Liiton myöntämä laatumerkki. Merkkejä on myönnetty vuodesta 1993 jo 388 kappaletta. Merkkiä voi hakea kotimainen matkailupalveluihin, elintarvikkeisiin tai käsitöihin erikoistunut pk-yritys. Maakuntien Parhaat on vaativin kotimaisuusmerkki, koska se edellyttää korkean kotimaisuusasteen lisäksi hyväksytyä laatuajatusleipomoa sekä tuotteiden ja palveluiden hyväksyntää asiantuntijaraadeissa.

Etelä-Savossa toimii tällä hetkellä 13 Maakuntien parhaat -laatuajatuksen saanutta yritystä. Liity mukaan verkostoomme!

Heikkilän Yritystilä Oy, Terhi ja Jussi Saarinen,
www.kotimaisetyrityt.fi

Kala-Kutvonen Tmi, Merja ja Heikki Kutvonen,
www.kala-kutvonen.fi

Kohtalo Travel Oy, Mikko Kantanen, Raili ja Kyösti Kantanen, www.kohtalotravel.com

Kuvalan Liha, Janne ja Heidi Haajanen,
www.kuvalanliha.fi

Matkailutila Lahdelma, Ritva ja Pertti Lahdelma,
www.lahdelma.com

Päivin Talli, Päivi Kurvinen,
www.kolumbus.fi/paivin.talli/

Puula-Särvin Oy, Saara ja Jari Pulkkinen,
www.puula-sarvin.fi

Rallin Lomamökit, Kaisa Ralli,
www.huvila.net/210

Toivosen Lihansavustamo,
www.toivosenlihansavustamo.net
 Tynkkylän Lomaniemi, Jukka Heikkonen,
www.lomaniemi.fi
 Tyryn Viini Oy, Leena ja Jouni Huusari,
www.tyrynviini.fi
 Vavesaaren tila, Taina ja Tuomo Laitinen,
www.vavesaarentila.fi
 Virtasalmen Viljatuote Oy, Petri Karjalainen,
www.virtasalmenviljatuote.fi

Lisätietoja: Kirsi Mutka-
 Paintola, Maakuntien parhaat
 –tuotevastaava, yritysneuvoja
 Etelä-Savon MKN-piirikeskus,
 ProAgria Etelä-Savo ry.puh. 040 5796330,
kirsi.mutka-paintola@maajakotitalousnaiset.fi
www.maakuntienparhaat.fi,
www.facebook.com/maakuntienparhaat

Teemapäivät, infot ja opintomatka

REITISTÖINFO MATKAILUYRITTÄJILLE

Mikkeli 2.10.2012 klo 9.00 – 13.00, (Lähemäkitalo, Lähemäkisali, Lähemäenkatu 11 B)

Matkailijat haluavat yhtä enemmän elämyksiä mökkilomillaan. Yhtenä virkistysvaihtoehtona on erilaisiin matkailu- ja ulkoilu-/retkeily-/virkistysreitteihin tutustuminen. Vuokramökkiyrittäjien onkin hyvä tietää lähistöllä olevat reitit, sillä niitä voi käyttää hyväksi mökkien markkinoinnissa.

Infossa esitetään alueen reitistöä, annetaan tietoa, mistä löytyvät sopivat kartat, miten omaa reitistöä voi suunnitella sekä miten ohjelmopalveluyritykset voivat lisätä myyntiä hyödyntämällä mm. mobiilisia palveluita.

Ohjelma:

8.45 – 9.00 Aamukahvit
 9.00 – 9.30 Etelä-Savon ulkoilureitit
 9.30 - 10.00 Miten hyödynnän reitistöä markkinoinnissa?
 10.00 – 10.30 Maanmittauslaitoksen karttapalvelut
 10.30 – 11.15 Repovesi- hanke
 11.15- 11.30 Tauko

11.30 – 12.15 Reitistösuunnittelu yrittäjän näkökulmasta

12.15 – 13.00 Sähköiset reittipalvelut

Tilaisuus on **maksuton**, mutta kahvitarjoilua varten pyydämme **ilmoittautumaan viimeistään 25.9.2012**

OPINTOMATKA

ProMatkailu-hankkeen kolmepäiväinen opintomatka järjestetään lokakuun puolessa välissä ti-to **16 - 18.10.2012**.

Matkalla tutustutaan monipuolisesti erilaisiin **matkailu- ja ruokapalveluyrityksiin sekä ohjelmopalvelutoimintaan**. Osa matkamme tutustumiskohteista sijaitsee laskettelukeskusten läheisyydessä, osa hieman kauempana valtateistä. Eriyisesti saamme tutustua verkostomaisesti toimiviin yrityksiin sekä maaseudulla toimiviin yritysyhmiin. Lisäksi kuulemme yrittäjien vaiherikkaita tarinoita ja konkreettisia kokemuksia mm. markkinoinnin ja asiakasryhmien suhteen kuluneelta kesäkaudelta.

Ohjelma:

Ti 16.10.2012

Klo 7.30 Lähtö Mikkelistä
 Klo 8.15 Lähtö Juvalta, ABC
 Klo 8.45-9.45 Vanamolän Majatalo, Joroinen, aamukahvit ja yritysesitys
 Klo 11.00-13.30 Eräpaimen, Tuusniemi, Yritysesitys, ruokailu
 Klo 14.30-15.45 Topin Maatilamyymälä, Muuruvesi, yritysesitys (suoramyynti, luomu, netti-kauppa), kahvit, mahdollisuus tehdä ostoksia.
 Klo 17.00- Loma-Rantala, Nilsjä, majoittuminen mökkeihin, saunat mökkien yhteydessä
 Klo 19.00- Yritysesitys Loma-Rantalän toiminnasta, ajankohtaiset tiedotukset. Päivällinen Ravintola Kaislassa, yritysesitys

Ke 17.10.2012

Klo 7.30-8.45 Aamiainen Ravintola Kaislassa
 Klo 8.45 Lähtö
 Klo 9.00-10.00 Puustila Ski & Golf majoitus, Tahko, yritysesitys.
 Klo 10.30-11.30 Gasthaus Lastulahti, Nilsjä
 Kahvi, yritysesitys

Klo 12.45-14.15 Puukarin Pysäkki, Valtimo Lounas, yrityseshittely. Ohjelmapalveluyrityksen Äksyt Ämmät Oy esittely (pyöräily-, melonta- ja hiihtovaellukset)

Klo 15.15-16.45 Naapurivaaran Lomakeskus, Vuokatti, yrityseshittely, kahvit. Lomavuokattiryhtysryhmän esittely

Klo 17.00- Majoittuminen Katinkultaan. Illanviettoa omaan tahtiin Katinkullan tarjonnasta...

To 18.10.2012

Klo 7.30- Aamiainen, aamusauna, huoneiden luovutus

Klo 8.45 Lähtö

Klo 9.00-10.30 Vuokatin Aateli, Vuokatti yrityseshittely.

Klo 11.00-12.00 Vuokatin Viini, Vuokatti Yrityseshittely, kahvit, mahdollisuus ostoksiin

Klo 12.45-14.15 Erämatkailu Korpikorsu Ky Lounas, yrityseshittely.

Klo 16.15-17.15 Käsityömatkailupalvelut Taitolomat, Nilsinä. Kahvit, yrityseshittely.

Matka jatkuu kohti Etelä-Savo, pysähdytään kahville sopivassa paikassa matkan varrella. Saapuminen Juva n. klo 19.30, Mikkeli 20.15.

Ilmoittautuminen viimeistään pe 5.10.2012.

Opintomatkan hinta 300 € (sis. ohjelmassa olevat majoitukset 2 hh, kahvit, ohjelman, alv 23%) + ohjelman mukaiset ruokailut n. 45 €. Viimeisen ilmoittautumispäivän jälkeen perutuista paikoista laskutamme 20 % järjestelykustannuksina. **Lisätietoja Tarja Pajari** p. 0400-183 064 tai tarja.pajari@proagria.fi

PIENYRITYSTOIMINNAN MAHDOLLISUUDET MAASEUDULLA -INFOTILAISUUS

Savonlinna 1.11.2012 klo 10.00 – 14.00 (Paviljonki, Rajalahdenkatu 4)

Haukivuori 14.11.2012 klo 10.00 – 14.00 (Haukivuoritalo, keskustie 49)

Tilaisuuksissa tarkastellaan pienyritystoiminnassa huomioitavia asioita ja käydään läpi tuotantosuuntien (urakointi, hevoset, bioenergia, mökkitalkkarit, elintarvikkeet ja ruokapalvelut) erityispiirteitä. Päivän aikana saat toimialakohtaista tietoa mm. hinnoittelusta, markkinoinnista ja tulevaisuuden näkymistä.

Päivän hintaan sisältyy halutessasi myös neuvojan tekemä yrityseshittely. Käynnin aikana kartoitetaan yrityksesi tulevaisuuden suunnitelmia ja pohditaan jatkotoimenpiteitä. Saadut tulokset kirjataan asiakkaalle toimitettavaan raporttipohjaan.

Tilaisuudet sopivat myös toiminnan jo aloittaneille.

Ohjelma:

10.00-10.05 Tilaisuuden avaus

10.05-10.30 Mitä huomioitava suunniteltaessa pienyritystoimintaa?

10.30-11.40 Eri toimialat vaihtoehtoina: urakointi

11.40-12.00 Kahvit + sämpylät

12.00-13.10 Eri toimialat vaihtoehtoina: hevoset, bioenergia, mökkitalkkarit

13.10-13.50 Eri toimialat vaihtoehtoina: elintarvikkeet ja ruokapalvelut

13.50-14.00 Loppuyhteenveto, kartoituskäynnistä sopiminen

Infotilaisuuden **hinta on 25 euroa/henkilö (+ alv 23 %)** sisältäen kahvin ja tilalla tehtävän kartoituskäynnin.

Ilmoittautumiset Savonlinnan tilaisuuteen viimeistään 26.10. ja Haukivuoren tilaisuuteen 8.11.

MATKAILUINFO

21.11.2012 kello 9.00-13.00 Rantasalmi, Kuus-Hukkala

Infossa perehdytään matkailuyrityksen kehittämistoimiin. Lisäksi rahoittajat kertovat eri tukimahdollisuuksista ja kehittämishankkeista. Ohjelman valmistuttua siitä tiedotetaan erikseen.

Tilaisuus on **maksuton** mutta kahvitarjoilua varten **ilmoittaudu viimeistään 14.11.**

BED & BREAKFAST- INFO

Mikkeli 27.11.2012 (ProAgria Etelä-Savo, Mikonkatu 5)

Tilaisuudessa annetaan tietoa (Bed&Breakfast) aamiaismajoitustoiminnan suunnittelusta, siihen liittyvästä lainsäädännöstä ja toiminnan erityispiirteistä. Esimerkkilaskelmien avulla tarkastel-

laan tämän usein pienimuotoisen ja kausiluonteisen toiminnan kannattavuuden edellytyksiä.

Aamiaismajoitus – edullista, pienimuotoista, kodinomaista, kausiluonteista, sitovaa?

Ohjelma:

- 9.00-9.15 Kahvit
 9.15-10.45 Aamiaismajoituspalvelun edellytyksiä ja alaa koskeva lainsäädäntö
 10.45-12.00 Palvelun suunnittelu ja toteuttaminen
 12.00-12.45 Hinnoittelu ja toiminnan kannattavuus
 12.45-13.00 Yhteistä keskustelua ja esille nousseita kysymyksiä

Tilaisuus on **maksuton**, mutta kahvitarjoilua varten pyydämme **ilmoittautumaan viimeistään 16.11.2012**.

ESIMIESVALMENNUS MAASEUDUN PIEN-YRITTÄJILLE

HYMY- ja Kasvintuotanto Kannattaa -hankkeet järjestävät yhdessä Aalto –pienyrittäjäkeskuksen kanssa maaseudun pienyrittäjille tarkoitetun esimiesvalmennuksen. Valmennuksen tavoitteena on antaa perusvalmiudet ja työkalut toimia esimiehenä maaseutuyrityksessä. Koulutuspaikka on Partalan Kuninkaankartano, Huttulantie 1, 58900 Juva. Päivien kesto on klo 8.30 – 16.00.

29.10.2012 Yrittäjästä esimieheksi – miten yrittäjän arki muuttuu esimieheksi siirryttäessä

Veli-Matti Kokkonen, KM, henkilöstövalmentaja

- esimiehen perustehtävät yrityksessä
- konkreettisia työkaluja ihmisten johtamiseen

30.11.2012 Esimiehen juridinen osaaminen

Matti Vilkkumaa, OTL, KTM

- esimiehen työsuojeluvastuu
- työehtosopimusjärjestelmä
- työsopimus, -työaika, vuosiloma- ja yhteistoimintalaki
- yksityisyyden suoja työelämässä

5.12.2012 Leadership –taitojen kehittäminen

Veli-Matti Kokkonen, KM, henkilöstövalmentaja

- palkattu henkilöstö helpottamassa yrittäjän arkea – miten työt kannattaa organisoida
- vaikeiden johtamistilanteiden hallinta

Ohjelmaan sisältyy henkilökohtainen esimiestyön kehittämistehtävä.

Esimiesvalmennuksen hinta on 300 € + alv. Hinta sisältää kahdet kahvit/koulutuspäivä, koulutusmateriaalit, henkilökohtaisen kehittämistehtävän ja sen ohjauksen sekä palautteen.

Ilmoittautuminen 12.10.2012 mennessä. Lisätiedot Minna Pirkkalainen puh 040 7178 660 tai minna.pirkkalainen@proagria.fi

Ilmoittautumiset kaikkiin infoihin, teemapäiviin ja opintomatkaan marjo.h.laitinen@proagria.fi tai 0400 261 094. Kerro ilmoittautuessa mahdolliset erityisruokavaliotarpeet.

Lisäksi järjestämme yhteistyössä **OMAVESI**-hankkeen kanssa:

MATKAILUYRITTÄJIEN VESIHUOLTOPÄIVÄ Juva 10.10.2012 (Partalan kartano, Huttulantie 1)

Kilpailukykyä eteläsavolaiseen maaseutuyrittämiseen ja Omavesi – hankkeet järjestävät matkailuyrittäjille ja mökkitalkkareille suunnatun vesihuollon teemapäivän Partalan kartanossa (Huttulantie 1) Juvalla. Päivän aiheet soveltuvat myös maaseudun vesihuollon parissa toimiville yrittäjille, kuten **jätevesisuunnittelijoille ja urakoitsijoille.**

Ohjelma:

- 9:00 Tervetulo puhe (ProAgria Etelä-Savo)
 9:10 Matkailuyrittäjän jätevesiasiat kuntoon (Omavesi-hanke)
 10:00 Vesikäymälälle löytyy vaihtoehtoja (Käymäläseura Huussi ry)
 11:00 Kahvitauko
 11:30 Tutkittu-kunnostettu-huollettu juomavesikaivo osana yritystoimintaa (Pertti Virtanen, Vesikaivuhuolto Vipe Oy)
 12:30 Loppupuhe (Omavesi-hanke)

Tilaisuus on maksuton. Ilmoittautumiset viimeistään 3.10.2012 ja lisätietoja antavat jätevesi-

neuvojat: Teemu Oittinen, puh. 044 417 4688,
teemu.oittinen@savonlinna.fi
Tuula Pirttimäki, puh. 044 799 5465, tuu-
la.pirttimaki@pieksamaki.fi

TAPAHTUMA YRITTÄJILLE, YRITTÄMISESTÄ KIINNOSTUNEILLE JA YRITYSTOIMINTAA ALOITTAVILLE

Lauantaina 6.10.2012 kello 10–14. Turva- ja ma-
teriaalitekniikan innovaatiokeskus TUMA, ala-
aula, Sammonkatu 12, Mikkeli

Koko päivän ajan yrittäjätarinoita sekä inspiroivia
yrittäjähaastatteluita, yrittäjien yhteistyökump-
paneiden esittelyä, uutta tietoa antavia tietoisku-
ja, useita verkostoitumismahdollisuuksia, leikki-
mielinen suunnistustietokilpailu.

10.00 Tilaisuuden avaus

11.30 Taneli Tikka vie kuulijat mielenkiintoiselle
matkalle kasvuyrittäjyyteen, Taneli on Suomen
internet-palveluiden toimialan tunnetuimpia ni-
miä, sarjayrittäjä ja sijoittaja.

13.00 Valvova rakennusmestari Timo Harjakai-
nen pitää huolen siitä, että arki muuttuu juhlaiksi
– Firman piikkiin tietenkin!

Kahvitarjoilu.

Lue lisätietoja

[https://www.facebook.com/events/2755679192
19576/](https://www.facebook.com/events/275567919219576/)

Julkisten yrityspalveluiden Yritys-Suomi -verkostosta
tilaisuutta ovat järjestämässä:

! Etelä-Savon ammattiopisto | Etelä-Savon ELY-
keskus | Mikkelin Ammattikorkeakoulu Oy | Mikkelin
Seudun Uusyrityskeskus | Aalto-yliopiston Pienyritys-
keskus | Mikkelin TE-toimisto | Miset Oy | Miktech
Oy | ProAgria Etelä-Savo | Finnvera | Veej`jakaja ry,
MTK-Etelä-Savo ja Suur-Savon Osuuspankki

Tämän palvelun toteuttamiseen on saatu EU- rahaa
Euroopan aluekehitysrahastosta ja Euroopan sosiaali-
rahastosta, tuen myöntäjänä on Etelä-Savon ELY-
keskus.

Menestyksellistä syksyä!
Pekka Häkkinen

Yhteistyössä:

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Suur-Savon OP

YRITYS-SUOMI